

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 60 0 Пс 030153 23 Рев
Бања Лука, 13.10.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља А. д.о.о. Д.Ж., кога заступа пуномоћник Ж.Б., адвокат из Ш., против туженог ЗЗ А. Д.Ж., у стечају, кога заступају пуномоћници А.Ђ., адвокат из Ш. и В.Ђ., адвокат из М., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 60 0 Пс 030153 22 Пж од 28.09.2022. године, на сједници вијећа одржаној дана 13.10.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 5.923,13 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Добоју бро: 60 0 Пс 030153 20 Пс од 21.12.2021. године утврђено је да је основан дио потраживања тужитеља, као стечајног повјериоца, у стечајном поступку који се води над туженим, у висини од 10.105,12 КМ, те је тужени обавезан да ово потраживање уврсти у општи исплатни ред и унесе у табелу потраживања на име тужитељ, као стечајног повјериоца, у стечајном поступку који се води код Окружног привредног суда Добој под бројем: 60 0 Ст 027274 19 Ст. Утврђено је да због застаре није основан дио потраживања тужитеља у висини од 406.568,13 КМ, у стечајном поступку који се води над туженим. Одбачен је дио тужбеног захтјева (правилно би било: тужба у дијелу захтјева) да се утврди да је основано потраживање у висини од 5.346,58 КМ, по основу обрачунатих законских затезних камата на главни дуг, који се односи на више плаћене обавезе према туженом. Тужитељ је обавезан да туженом, на име накнаде парничних трошкова исплати износ од 13.918,07 КМ, са законском затезном каматом почев од 21.12.2021. године, као дана доношења пресуде, па до исплате, док је захтјев туженог за накнаду трошкова поступка преко досуђеног износа (13.918,07 КМ), до траженог износа од 22.904,42 КМ, одбијен као неоснован.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 60 0 Пс 030153 22 Пж од 28.09.2022. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда, у побијаном одбијајућем дијелу тужбеног захтјева и одбацујућем дијелу тужбе, те

обавезујућем дијелу одлуке о трошковима поступка (став 2, 3. и 4. изреке првостепене пресуде), потврђена. Одбијени су захтјеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка, као неосновани.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељ због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужени предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се утврди да је основано његово потраживање у стечајном поступку, који се над туженим води под бројем: 60 0 Ст 027274 19 Ст, у износу од 422.019,90 КМ и да му припада право повјериоца општег исплатног реда.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку првостепени суд је утврдио: да је рјешењем првостепеног суда број 60 0 Ст 027274 19 Ст од 20.05.2019. године отворен стечајни поступак над туженим; да је претходно над туженим вођен поступак ликвидације, у којем поступку је тужитељ дана 03.08.2018. године поднио пријаву потраживања; да је у стечајном поступку тужитељ поднио пријаву потраживања, са допуном, у износу од 441.526,92 КМ, од чега је признато 960,00 КМ, док је у осталом дијелу пријава оспорена уз навођење да је наступила застара потраживања; да је рјешењем о регистрацији број ... од 04.12.2009. године као лице овлаштено за заступање туженог уписана Д.С., у својству директора, без ограничења овлаштења, све до 31.01.2019. године, када је отворен поступак ликвидације над туженим и именован ликвидациони управник; да се према књиговодственој евиденцији тужитеља, предметно потраживање односи на 1. уговор о пословно техничкој сарадњи број ... од 22.09.2009. године, са 16 анекса (главница у износу од 78.241,10 КМ и затезна камата у износу од 49.813,47 КМ), 2. уговор број 78/2/11 од 01.06.2011. године (главница у износу од 111.759,00 КМ и затезна камата у износу од 95.515,63 КМ, 3. купопродајни однос-отпремљену робу (главница од 38.495,60 КМ и затезна камата 36.257,13 КМ) и 4. више плаћене обавезе по основу аванса (главница од 7.551,32 КМ и затезна камата 5.346,58 КМ), што све укупно износи 422.979,90 КМ.

На темељу тих чињеница, те утврђујући да су уговором број ... од 22.09.2009. године странке регулисале улагање средстава тужитеља у корист носиоца улагања (туженог) у циљу обезбјеђења материјалних услова за обављање пословне дјелатности, да је уговорен фиксан рок враћања, који по анексима ... и ... је 31.12.2011. године, да је (према подацима из налаза вјештака финансијске струке) задња уплата туженог била 26.05.2011. године, првостепени суд је закључио да је у вријеме подношења пријаве потраживања (03.08.2018. године) цјелокупно потраживање тужитеља по овом основу, у смислу одредбе члана 374. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04-даље: ЗОО) било у застари.

У погледу потраживања тужитеља по уговору број ... од 01.06.2011. године, првостепени суд утврђује да се овим уговором тужитељ обавезао да ће туженом обезбједити новчана средства у износу од 190.000,00 КМ, са уговореним роком враћања 31.12.2011. године. Даље утврђује, да је по овом уговору тужитељ туженом уплатио износ од 111.759,00 КМ, а нема евидентираног поврата од стране туженог. Првостепени суд закључује да је у вријеме подношења пријаве (03.08.2018. године) и ово потраживање у застари (члан 374. ЗОО). Првостепени суд образлаже да потписивањем презентираних извода отворених ставки, супротно тврдњи тужитеља, није дошло до прекида застарјевања, јер да предметна усаглашавања представљају књиговодствену радњу и не могу се тумачити као писмено признање дуга, поготово што је тужитељ са истим датумом у правилу издавао по два усаглашавања на којима је различито почетно стање, на истима нема печата отпремног протокола нити печата пријемног протокола, те у истима није наведено да се односе на предметне уговоре.

Везано за потраживање по основу купопродајног односа, на темељу података из налаза вјештака финансијске струке, првостепени суд утврђује да је уплатом од 31.12.2013. године плаћена фактура ... и салдо је „0“, док фактуре испостављене након 10.01.2014. године нису плаћене. Првостепени суд, с обзиром на датум подношења пријаве, налази да су у застари потраживања по фактурама испостављеним у периоду од 10.01.2014. до 30.06.2015. године, те да укупан дуг који није у застари износи 2.382,27 КМ, а камата на тај дуг је 1.131,53 КМ, што укупно износи 3.513,80 КМ, за који износ налази да је потраживање тужитеља основано.

У односу на потраживање по основу више плаћене обавезе (уплаћеног аванса), утврђује да је према подацима из налаза вјештака финансијске струке (што није оспорено) закључно са 12.02.2018. године тужени испоручио тужитељу робу у укупној вриједности од 351.182,95 КМ, док је тужитељ уплатио 358.734,27 КМ, чиме је у претплати за 7.551,32 КМ. Када се тај износ умањи за 960,00 КМ (што стечајни управник није оспорио) преостали дуг по овом основу износи 6.591,32 КМ, за који износ такође налази да је потраживање тужитеља основано.

Сагласно наведеном, првостепеном пресудом је утврђено да је основано потраживање тужитеља у износу од 10.105,12 КМ (3.513,80 КМ+6.591,32 КМ), у којем дијелу је усвојен тужбени захтјев, а да због застаре није основано потраживање у укупном износу од 406.568,13 КМ, у којем дијелу тужбени захтјев је одбијен. У дијелу захтјева за утврђење основаности потраживања у износу од 5.346,58 КМ (затезна камата на износ више плаћене обавезе) првостепени суд тужбу тужитеља одбацује, због утврђења да овај износ није садржан у пријави и допуни пријаве.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Ревизионим наводима тужитељ превасходно спори правилност закључка нижестепених судова да потписивањем извода отворених ставки, који су презентовани у доказном поступку, није дошло до прекида застарјевања, при чему се позива на правни

став овога суда да извод отворених ставки, потписан од стране законског заступника, има карактер писменог признања дуга.

Стоје наводи да је у ревизионим одлукама овога суда изражен правни став да извод отворених ставки представља књиговодствену радњу која се обавља ради потпуног и тачног књижења међусобних потраживања из пословног односа, која се не може тумачити као признање дуга ако је образац извода отворених ставки потписао радник књиговодства, али уколико је извод отворених ставки потписан од стране законског заступника правног лица или његовог овлаштеног пуномоћника, онда она представља чињеницу признања дуга, која доводи до прекида застарјевања (члан 387. став 1. ЗОО).

У конкретном случају, изводи отворених ставки на које се позвао тужитељ, који се тичу предметног потраживања, су потписани у периоду од 2009. до 2018. године, када је према подацима регистарског суда законски заступник туженог Д.С., која је за туженог и потписала наведене изводе отворених ставки, који би се с обзиром на то могли сматрати као признање дуга, да нису оптерећени бројним недостацима, како то правилно налази и првостепени суд.

Наиме, за исти период (са истим датумом) су у правилу потписана по два извода отворених ставки, са различитим стањем салда, као и различитом висином почетног стања на дан 01.01.2018. године, на дан 01.01.2016. године, на дан 01.01.2015. године, на дан 01.01.2014. године, на дан 01.01.2013. године, на дан 01.01.2012. године и на дан 01.01.2009. године, а у усаглашавањима од 31.10.2017. године, 31.10.2016. године, 31.10.2015. године и 31.10.2014. године тужени је погрешно означен као купац, умјесто као добављач, те у изводима није јасно означено на шта се односе. Тужитељ суду није пружио разумно образложење зашто је поступано на описани начин.

Поред тога, према презентираним материјалним исправама, Д.С. је од 20.02.2015. године лице овлаштено за заступање туженог, на темељу менаџерског уговора број ..., који је са именованом закључио предсједник Управног одбора туженог, док је истовремено (према обрасцу пријаве доприноса) од 01.03.2015. године у радном односу код тужитеља, због чега је упитно кога она заступа приликом потписивања предметних извода отворених ставки. Због тога се њен потпис у име туженог на спорним изводима отворених ставки не може сматрати валидним, нити се може узети да предметни изводи отворених ставки представљају несумњиво признање дуга, односно да се њима јасно очитује воља дужника да признаје дуг. Тиме није ни могло доћи до прекида застарјевања.

Стога се не могу прихватити ревизиони наводи којима се тужитељ позива на наведене изводе отворених ставки, уз тврдњу да исти представљају признање дуга и да су довели до прекида застарјевања.

Произлази, да је правилан закључак нижестепених судова да је, сходно одредби члана 374. ЗОО, застарјело потраживање тужитеља у укупном износу од 406.568,13 КМ, те да је правилно у том дијелу захтјев тужитеља одбијен.

Ревизионим наводима тужитељ не спори дио нижестепених пресуда у дијелу у којем је тужба одбачена (затезна камата у износу од 5.346,58 КМ на износ више плаћене обавезе). Уосталом, код утврђења да овај износ није садржан у поднесеној пријави, правилно је тужба тужитеља у овом дијелу одбачена.

Тужитељ ревизионим наводима неосновано спори и правилност одлуке о трошковима поступка, уз тврдњу да је трошкове требало обрачунати у односу на вриједност спора из тужбе од 51.000,00 КМ, код тога да је у складу са одредбом члана 321. став 3. и 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП) на припремном рочишту одржаном дана 18.05.2021. године првостепени суд процесним рјешењем утврдио вриједност спора у износу од 440.566,92 КМ (према ранијем тужбеном захтјеву), у односу на који износ је извршен обрачун трошкова спора.

Из датих разлога, примјеном одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Захтјев туженог за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 5.923,13 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку, у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић